

Rekonstruált örökségünk

Történelmi örökségünk ezerszínű elemei korunk sarokpontjai. E sarokpontok kőbe faragott formáival erdeink mélyét járva gyakran találkozhatsz. Az első pillantásra jelentéktelennek tűnő faltöredékek, falcsónkok, beszédes tanúk, amelyek megszólaltathatók. Amíg állnak!

De meddig dacolhatnak az életutakat, eseményeket, történelmi személyiségeket felidéző falmaradványok az idő acélkemény szorításával szemben? Lassan elenyésznek és kitörlődnek a kollektív társadalmi emlékezetből, a hazatudatunkból. Pótolhatatlan veszteséggé válnak.

A lapos tetőfelszínek, mészkő- és dolomitplatók sorozatából álló Vértes rendkívül gazdag éltető gyökereinek emlékeiben. Őseink építette udvarházak, templomok, kolostorok és várak romjai teszik változatosá az erre vetődő vándorok útját.

Vértessomlótól keletre, az alig 400 méter magasságú Nyergeshegy gerincén, szokatlanul impozáns tömegű várfalak emelkednek a környező erdő fái fölé. Vitány várának fehéren világító romjai. Ritkaságnak számít hazánkban, hogy középkori hegyvidéki erődítményeink ilyen méretekben maradjanak fenn. Többségüknél még az alapfalak futása is nehezen követhető. Vitány így a korabeli várépítészettünk kimeríthetetlen kincsesbányája. Amíg állnak erősen omladozó kövei.

Pontos építési idejét nem ismerjük, valószínűleg a 13.-14. század fordulóján, vagyis az Árpád-kor legvégén kezdhették el emelni a falait. Okleveles említések

Zaklatott, állandóan változó jelenünkben múltunk biztos alapokon nyugvó értékei egyre nagyobb megbecsülést érdemelnek. Támaszkodhatunk rájuk a mindennapok küzdelmei, helyzetállásai során, követendő példaként emelhetjük fel magunk és mások elé. Ha ismerjük és megismerhetjük őket.

tése ebből a korszakból nem ismeretes, de a Vértest nemzetségi birtokként birtokló Csákok tulajdonában lehetett, mígnem a Károly Róberttel szembekerülő főnemesi család el nem veszítette a hatalmát.

Vitány királyi vár lett, melyet királyi várnagyok irányítottak, építettek tovább. Később számos alkalommal cserélt gazdát, mint elzálogosított királyi birtok. Hohenzollerek, Rozgonyiak, Egerváriak, Kanizsaiak, Héderváryak a gazdái, hosszú a birtokló országurak sora. Volt, hogy innen prédálták a környék falvait, pusztították népét, volt, hogy innen füstölték ki a vértesi rengetegben megbúvó zsványokat.

A török korban a végvári harcok első frontvonalában feküdt, így a félhold gyakran lengett a vár falain. 1597-ben Pállfy hadai visszafoglalták, majd a pincéket teletöltték puska porral és a levegőbe repítették Vitány több száz éves falait. Maradékait a környék lakossága hordta el a Hódoltság utáni újjáépítéshez.

De hála néhány elhivatott szakembernek és a modern digitális térinformatikai, geodéziai eszközöknek, ha a hagyományos értelmű régészetnek nincs módja legalább a konzerválásra, a technika rekonstruált örökségünként őrzi meg számunkra. Lehetővé téve, hogy visszatérjünk múltunk emlékei közé. Kvázi akkor is, ha már fizikai értelemben megsemmisültek. Így a vár története a virtuális térben és a szellemünkben élhet tovább. És ez még mindig több mint egy lassan eltűnő kőhalom.

Szöveg és fotók: **Nagy László**
Rekonstrukciós rajzok: **Fürjes János**
Hild József Építőipari Szakközépiskola – Győr
Forrás: *castrum3d.hu*

